

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Робоча програма

навчальної дисципліни «Патопсихологія»

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Предметна спеціальність/спеціалізація:

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма: Психологія

Статус: цикл професійної підготовки, нормативна

Структурні підрозділи відповідальні за реалізацію навчальної дисципліни:

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра: педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин					Вид семестрового контролю	
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття				Самостійна робота	Залік	Екзамен
					Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття			
Денна	III	V	3	90	36	18		18	54		+
Заочна	III	V	3	90	10	6		4	80		+

Робочу програму складено на основі: Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія (затвердженого та введеного в дію наказом Міністерством освіти і науки України від 24.04.2019 року № 565) та змін до Стандарту, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України № 1583 від 29.12.2023 р., № 842 від 13.06.2024 р., Професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти», затвердженого наказом Мінекономіки № 2425 від 24.12.2020 р., Професійного стандарту «Практичний психолог (соціальна сфера)», затвердженого наказом Мінекономіки № 211 від 03.02.2021 р., освітньо-професійної програми «Психологія», навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 053 Психологія Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

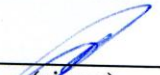
Укладач робочої програми: Ніна ІЛЬІНА, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту

(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

кафедрою педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту
протокол від «27» серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри Павло БІЛІЧЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент

(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

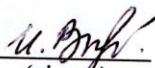
вченою радою ННІ Педагогіки і психології
протокол від «28» серпня 2024 року № 7

Голова вченої ради ННІ Педагогіки і психології Андрій ШЕРУДИЛО,
кандидат педагогічних наук, доцент

(підпис)

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми Інга ПОЛІЛУЄВА, кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та
менеджменту

(підпис)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Патопсихологія» покликана допомогти здобувачу вищої освіти досягнути розуміння сутності діяльності практичного психолога шляхом засвоєння теоретичних та практичних знань в контексті сучасних досягнень психологічної науки. Її значення полягає в можливості більш глибокого пізнання закономірностей функціонування і розвитку психіки в нормі, вивчення психічного здоров'я, а також чинників, які активізують чи гальмують розвиток особистості в онтогенезі та соціогенезі.

Мета навчальної дисципліни:

1) формування системних знань з теоретичних та прикладних питань «Патопсихології»; 2) з'ясування причин змін особистості і порушень у сфері психічних процесів, станів, поведінки в осіб, які страждають на психічні захворювання; 3) професійний саморозвиток та успішна професійна діяльність на робочому місці практичного психолога.

Завдання:

1) систематизація інформаційного масиву з патопсихології; 2) з'ясування структури предмета патопсихології та встановлення системи міждисциплінарних зв'язків; 3) вивчення особливостей порушень в особистісній, емоційній, пізнавальній та мотиваційній сферах, які діагностуються при різних психічних захворюваннях; 4) формування прикладних умінь і навичок для забезпечення кваліфікованого професійного вирішення завдань у сфері психодіагностики, психокорекції і психологічного консультування.

Пререквізити: курс «Патопсихологія» використовує міждисциплінарні знання з таких навчальних дисциплін як: «Анатомія та вікова фізіологія», «Загальна психологія з практикумом», «Вікова психологія та педагогічна психологія», «Педагогіка», «Психодіагностика», тому цілком логічним є вивчення дисципліни після вказаних вище курсів.

Постреквізити: знання з курсу «Патопсихологія» можуть бути використані при проходженні виробничої практики (стажування) та підготовці освітньо-кваліфікаційних робіт (написання курсових, бакалаврських робіт тощо).

Вивчення навчальної дисципліни «Патопсихологія» передбачає формування таких **компетентностей:**

Загальні компетентності:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії

Фахові компетентності:

ФК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

ФК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

ФК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Очікувані результати навчання:

ПРН 1. Уміє аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміє закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 4. Уміє обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 5. Добирає і застосовує валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 6. Уміє формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Здатний рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПРН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ECTS).

Передбачається виконання трьох модульних робіт: 1-ша (за підсумками 1-го змістового модуля), 2-га (за підсумками 2-го змістового модуля), 3-тя (за підсумками 3 змістового модуля), а також комплексної контрольної роботи.

Підсумковий іспит – екзамен.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни																							
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність 053 Психологія	Денна форма навчання	Заочна форма навчання																						
		Статус – нормативна																							
Модулів – 3 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	ОПП «Бакалавр»	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">Рік підготовки</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">3</td> </tr> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">Семестр</th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">V</td> <td style="text-align: center;">V</td> </tr> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">Лекційні заняття</th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">18</td> <td style="text-align: center;">6</td> </tr> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">Практичні заняття</th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">18</td> <td style="text-align: center;">4</td> </tr> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">Самостійна робота</th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">54</td> <td style="text-align: center;">80</td> </tr> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">Вид контролю – екзамен</th> </tr> </tbody> </table>		Рік підготовки		3	3	Семестр		V	V	Лекційні заняття		18	6	Практичні заняття		18	4	Самостійна робота		54	80	Вид контролю – екзамен	
Рік підготовки																									
3	3																								
Семестр																									
V	V																								
Лекційні заняття																									
18	6																								
Практичні заняття																									
18	4																								
Самостійна робота																									
54	80																								
Вид контролю – екзамен																									

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ПАТОПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Патопсихологія як галузь психологічної науки і навчальний предмет. Предмет і завдання патопсихології. Диференціація понять «патопсихологія», «психопатологія», «спеціальна психологія». Методологічні принципи патопсихології. Патопсихологія і суміжні

дисципліни: Патопсихологія в психології та медицині. Патопсихологія і психіатрія. Відмінності патопсихології і психопатології. Патопсихологія і психотерапія. Завдання і функції патопсихологів. Види психопрофілактичних, експертних завдань, які вирішує патопсихолог. Психотерапевтичні, корекційні і реабілітаційно-відновлювальні завдання. Участь патопсихолога в експертній діяльності, оцінка динаміки під час терапії, участь у психотерапії. Види психологічних служб, в яких працюють патопсихологи.

Тема 2. Основні принципи побудови патопсихологічного експериментального дослідження. Специфіка патопсихологічного експерименту. Принципи побудови патопсихологічного експерименту. Основні вимоги до змісту та проведення патопсихологічного дослідження. Основні принципи аналізу і інтерпретації даних. Навчальний експеримент. Технологія проведення, цілі і задачі, організація та етапи проведення. Рекомендації до складання висновку патопсихологічного дослідження.

Системний якісний аналіз психічної діяльності хворого. Моделювання психічної діяльності в експериментальних умовах. Апеляція до особистості хворого, актуалізація його особистісних відносин. Активна позиція патопсихолога під час експерименту, що розглядається як спільна з респондентом діяльності. Виявлення як порушених, так і збережених сторін психічної діяльності для оперття на ниху психокорекційної роботі. Якісний аналіз результатів дослідження.

Тема 3. Методи патопсихології. Аналіз продуктів діяльності. Біографічний метод. Експериментальні методи. Співвідношення понять «експеримент» та «експериментально-психологічні методики». Бесіда. Спостереження. Тестові методи. Метод піктограм. Біографічний метод в патопсихології. Проективні методи. Патопсихологічне дослідження в нормі й клініці. Методики експериментально-психологічного дослідження. Дослідження уваги. Дослідження пам'яті. Дослідження інтелекту. Дослідження мислення. Дослідження емоційно-вольової сфери.

Тема 4. Організація та зміст діяльності патопсихолога

Практичні завдання патопсихології: участь у нозологічній діагностиці. Участь в експертній діяльності, оцінка динаміки під час терапії, участь у психотерапії. Зміст діяльності патопсихолога з патопсихологічного обстеження хворих. Робота із документацією. Вимоги до організації патопсихологічного обстеження. Етапи обстеження. Інтерпретація результатів. Складання заключення за результатами дослідження.

Тема 5. Короткий нарис виникнення патопсихології. Наукові, практичні та методологічні передумови виокремлення патопсихології в самостійну галузь психології. Огляд теорій, які впливали розвиток патопсихології. Теорія асоціонізму Вундта. Теорія конституціоналізму. Психоморфологічна теорія. Гештальт-психологія. Фройдизм та неофройдизм. Психологія екзистенціалізму.

Природничі традиції у вітчизняній психології. Значення ідей І. Сеченова та І. Павлова. Роль школи В. Бехтерева, С. Корсакова, О. Бернштейна в становленні патопсихології. Провідна роль Л. Виготського у формуванні патопсихології. Внесок Б. Зейгарник у розвиток вітчизняної патопсихології. Розвиток патопсихології в Україні.

Тема 6. Прояви психічної норми і патології. Дизонтогенез. Розвиток психіки в нормі і патології. Ознаки психічної норми. Психологічна норма та її складові. Психологічні критерії, які розмежовують нормальний і аномальний стан. Поняття про здоров'я. Критерії оцінки здоров'я. Характерні ознаки психічного нездоров'я. Хвороба. Непрацездатність. Інвалідність. Дефект. Риси особистості, що спричиняють психосоматичні захворювання. Порушення психічного розвитку. Чинники психічних розладів. Дизонтогенез. Психічний дизонтогенез. Критерії психічного дизонтогенезу. Види психічного дизонтогенезу. Психічний інфантилізм. Затримка психічного розвитку: класифікація, причини.

МОДУЛЬ 2. ПОРУШЕННЯ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Тема 7. Основні форми порушень пізнавальних психічних процесів. Кількісні та якісні зміни відчуттів. Розлади сприйняття, їх діагностика. Розлади пам'яті, її діагностика. Дисмнезії. Парамнезії. Ремінісценції. Псевдоремінісценції. Розлади мислення, його

діагностика.. Порушення операційної сторони мислення. Порушення динаміки мислення. Порушення мотиваційного компоненту мислення. Розлади уваги, її діагностика.

Тема 8. Патологія емоційної сфери. Патологія емоцій, їх діагностика.. Порушення вираженості (сили) емоцій. Порушення адекватності емоцій. Порушення стійкості емоцій. Розлади настрою. Патологічно підвищений настрій. Патологічно знижений настрій. Кризові життєві події. Афективні розлади. Патологічний й фізіологічний афект. Тривожні розлади. Тривога нормальна й патологічна. Класифікація тривожних розладів. Фобічні розлади. Страх. Манія. Ейфорія. Дисфорія. Апатія. Суїцидальні думки чи поведінка. Посттравматичний стресовий розлад. Травматична стресова реакція. Військово-травматичний стрес.

МОДУЛЬ 3. РОЗЛАДИ ОСОБИСТОСТІ. ПСИХІЧНІ РОЗЛАДИ В ОНТОГЕНЕЗІ

Тема 9. Розлади особистості та вольові розлади. Детермінанти розладів особистості. Генетичні чинники. Органічні ураження мозку. Чинники психосоціального розвитку особистості. Ексцентричні розлади: шизоїди, параноїчні розлади особистості. Демонстративні розлади особистості: дисоціальні розлади, емоційно нестійкі розлади особистості, істеричні розлади особистості. Тривожно-астенічні розлади: ананкасні, тривожно помисливі розлади особистості, розлади залежної особистості.

Розлади волі, її діагностика. Абулія. Гіпербулія. Гіпобулія. Порушення потягів. Клептоманія. Піроманія. Дипсоманія. Дромоманія. Стереотипії. Ехолалія. Каталепсія. Порушення довільних рухів і дій. Апраксія. Кататонія. Ступор. Інфантилізм. Автоматизми. Ехопраксія. Ехолалія. Кататонія. Імпульсивні потяги. Порушення самосвідомості. Деперсоналізація.

Тема 10. Психічні розлади в онтогенезі. Психічна депривація. Шпитальний феномен. Затримка психічного розвитку: психічний інфантилізм. Синдром раннього дитячого аутизму. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю. Неврози в дітей. Розлади в підлітково-юнацькому періоді: нервова анорексія, нервова булімія. Розлади потягів: агресивність, дромоманія, порушення ідентифікації статі та сексуальні розлади. Вікові психічні зміни.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістові модулі / Теми	Всього	Ауд. Зан.	Кількість годин, відведених на:		
			Лекції	Семінар.- практ. заняття	СРС
Змістовий модуль 1. Вступ до патопсихології.					
Тема 1. Патопсихологія як галузь психологічної науки і навчальний предмет	8/10*	4/2*	2/2*	1	4/8*
Тема 2. Основні принципи побудови патопсихологічного експериментального дослідження.	4/8*				4/8*
Тема 3. Методи патопсихології	6/8*	2		2	4/8*
Тема 4. Організація та зміст діяльності патопсихолога	6/8*	2	2		4/8*
Тема 5. Прояви психічної норми та патології. Дизонтогенез	7/8*	2	2	2	5/8*
Тема 6. Короткий нарис виникнення патопсихології	5/8*			1	5/8*
Разом у змістовому модулі 1	38/50*	10/2*	6/2*	6	22/48*
Змістовий модуль 2. Патопсихологія					

Тема 7. Основні форми порушень пізнавальних психічних процесів, їх патопсихологічна діагностика	14/10*	6/2*	2	4/2*	8/8*
Тема 8. Патологія емоційної сфери, її патопсихологічна діагностика	12/8*	4	2	2	8/8*
Разом у змістовому модулі	26/18*	10/2*	4	6/2*	16/16*
Змістовий модуль 3. Розлади особистості. Психічні розлади в онтогенезі					
Тема 9. Розлади особистості та вольові розлади	16/10*	8	4/2*	2	8/8*
Тема 10. Психічні розлади в онтогенезі	16/12*	8/2*	4/2*	4/2*	8/8*
Разом у змістовому модулі 3	32/24*	16/6*	8/6*	6/4*	16/16*
Всього у модулі	90/90*	36/10*	18/6*	18/4*	54/80*

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Теми лекційних занять	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Вступ до патопсихології	
Тема 1. Патопсихологія як галузь психологічного знання і навчальний предмет	
Лекція № 1. Предмет патопсихології та її завдання.	
1. Предмет і завдання патопсихології. Прикладне значення патопсихології	2/2*
2. Структура патопсихології	
3. Патопсихологія і суміжні дисципліни	
4. Місце патопсихології в структурі сучасного психологічного знання.	
Тема 4. Організація та зміст діяльності патопсихолога	
Лекція № 2. Особливості діяльності патопсихолога	
1. Практичні завдання патопсихології: участь у нозологічній діагностиці.	2
2. Участь в експертній діяльності, оцінка динаміки під час терапії, участь у психотерапії.	
3. Зміст діяльності патопсихолога з патопсихологічного обстеження хворих.	
4. Вимоги до організації патопсихологічного обстеження. Складання заключення за результатами дослідження.	
Тема 5. Прояви психічної норми та патології. Дизонтогенез.	
Лекція № 3. Поняття норми та патології в патопсихології	
1. Проблема норми та патології в патопсихології. Здоров'я і хвороба.	2
2. Фізичне, психічне, психологічне, соціальне здоров'я.	
3. Порушення психічного розвитку.	
4. Затримка психічного розвитку: класифікація, причини.	
Змістовий модуль 2. Патопсихологія	
Тема 7. Основні форми порушень пізнавальних психічних процесів, їх патопсихологічна діагностика	
Лекція № 4. Форми порушення пізнавальних психічних процесів	
1. Розлади відчуттів	2
2. Розлади сприйняття	
3. Порушення пам'яті	
4. Порушення мислення	

<p style="text-align: center;">Тема 8. Патологія емоційної сфери</p> <p>Лекція № 5. Розлади емоцій, їх патопсихологічна діагностика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розлади настрою. 2. Афективні розлади. 3. Тривожні розлади, їх класифікація. 4. Травматична стресова реакція. Посттравматичний стресовий розлад. 	2
<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 3. Розлади особистості. Психічні розлади в онтогенезі</p> <p style="text-align: center;">Тема 9. Розлади особистості та вольові розлади</p> <p>Лекція 6-7. Детермінанти та форми й порушень особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Детермінанти розладів особистості. 2. Основні форми порушень особистості 3. Розлади самосвідомості 4. Вольові розлади 	4/2*
<p style="text-align: center;">Тема 10. Психічні розлади в онтогенезі</p> <p>Лекція 8-9. Психічні розлади на різних вікових етапах.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика раннього дитячого аутизму. 2. Мінімальна мозкова дисфункція (ММД). Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю. 3. Неврози у дітей. 4. Розлади в підлітковому віці. 5. Вікові психічні зміни. 	4/2*
<p>Всього:</p>	18/6*

ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Теми семінарсько-практичних занять	К-ть годин
<p style="text-align: center;">Змістовий модуль I. Вступ до патопсихології</p> <p style="text-align: center;">Тема 1. Патопсихологія як галузь психологічного знання і навчальний предмет. Тема 6. Короткий нарис виникнення патопсихології</p> <p>Семінарське заняття № 1. Предмет патопсихології. Короткий нарис виникнення патопсихології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання патопсихології. 2. Наукові, практичні та методологічні передумови виокремлення патопсихології в самостійну галузь психології. 3. Природничі традиції у вітчизняній психології. Значення ідей І. Сеченова та І. Павлова. Внесок Б. Зейгарник у розвиток вітчизняної патопсихології. Розвиток патопсихології в Україні. 4. Професійна діяльність патопсихолога <p>Література: [3] [5] [6]</p>	2
<p style="text-align: center;">Тема 3. Методи патопсихології</p> <p>Семінарсько-практичне заняття № 2. Методи дослідження в патопсихології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні методи патопсихологічного дослідження. 2. Методи дослідження мислення. 3. Методи дослідження пам'яті й уваги. 4. Методи дослідження особистості. <p>Література: [1] [3] [5] [6]</p>	2

<p>Тема 5. Прояви психічної норми і патології. Дизонтогенез Семінарське заняття № 3. Норма та патологія. Здоров'я та хвороба 1. Психічна й психологічна норма. Ознаки норми. 2. Види здоров'я, їх характеристика. 3. Поняття про хворобу. 4. Дизонтогенез та його різновиди. Література: [3], [6], [8].</p>	2
<p>Змістовий модуль 2. Патопсихологія.</p>	
<p>Тема 7. Основні форми порушень пізнавальних психічних процесів, їх патопсихологічна діагностика Семінарсько-практичне заняття № 4. Порушення пізнавальних психічних процесів, їх діагностика 1. Розлади сприйняття. 2. Порушення пам'яті. 3. Порушення мислення (за Б. Зейгарник). 4. Порушення уваги Література: [1], [2], [3], [6]</p>	2/2*
<p>Тема 8. Патологія емоційної сфери, її патопсихологічна діагностика Семінарсько-практичне заняття № 5. Розлади емоційної сфери, її діагностика 1. Порушення емоцій. 2. Розлади настрою. 3. Тривожні розлади. 4. Розлади волі. Література: [1], [3], [5], [6], [7].</p>	2
<p>Змістовий модуль 3</p>	
<p>Розлади особистості. Психічні розлади в онтогенезі.</p>	
<p>Тема 9. Розлади особистості та вольової сфери, її патопсихологічна діагностика Семінарсько-практичне заняття № 6-7. Порушення особистості та вольові порушення, її патопсихологічна діагностика 1. Детермінанти розладів особистості. 2. Класифікація розладів особистості 3. Розлади самосвідомості. 4. Вольові розлади, їх діагностика та корекція Література: [1], [3], [5], [6], [7].</p>	4
<p>Тема 10. Психічні розлади в онтогенезі Семінарсько-практичне заняття № 8-9. Психічні розлади на різних вікових етапах. 1. Аутичний розлад, його характеристика. 2. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю. 3. Розлади в підлітково-юнацькому періоді. 4. Дидактогенії. 5. Інволюційні депресії. Деменція, псевдодеменція. Література: [3], [5], [9], [10].</p>	4/2*
<p>Всього:</p>	18/4*

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Номер теми	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1	<p>Завдання 1. Охарактеризуйте дослідні завдання патопсихології з психологічної та медичної позицій.</p> <p>Завдання 2. Перерахуйте та проранжуйте за значимістю прикладні завдання патопсихології. Обґрунтуйте свою думку.</p> <p>Завдання 3. Зробіть огляд проблем, що обговорюються на сучасних конференціях у галузі патопсихології.</p>	4/8*
Тема 2	<p>Завдання 1. Складіть схему основних принципів побудови патопсихологічного експериментального обстеження.</p> <p>Завдання 2. Складіть рекомендації до складання висновку патопсихологічного дослідження.</p>	4/8*
Тема 3	<p>Завдання 1. Складіть схему методів патопсихології.</p> <p>Завдання 2. Охарактеризуйте метод піктограм та сфери його застосування.</p>	4/8*
Тема 4	<p>Завдання 1. Охарактеризуйте специфіку участі патопсихолога експертну роботу.</p> <p>Завдання 2. Перерахуйте реабілітаційні завдання, які можуть вирішувати патопсихолог, працюючи самостійно чи у тандемі з психіатром.</p> <p>Завдання 3. Опишіть етичні принципи роботи патопсихолога стаціонарних та амбулаторних умовах.</p> <p>Завдання 4. Наведіть докази «за» та «проти» до наступного твердженням «патопсихолог може розголошувати відомості про психічний стан клієнта на прохання його родичів».</p> <p>Завдання для практичної роботи: Поспостерігайте за діяльністю психіатра та патопсихолога, виділіть етичні та деонтологічні установки, які визначають поведінку цих спеціалістів.</p>	4/8*
Тема 5	<p>Завдання 1. Визначіть психологічні критерії, які розмежовують нормальний та аномальний стан.</p> <p>Завдання 2. Складіть схему типів психічного дизонтогенезу. Порівняйте концепції В Ковальова і В. Лебединського.</p>	5/8*
Тема 6	<p>Завдання 1. Зіставте предметне поле клінічної психології, психіатрії, патопсихології.</p> <p>Завдання 2. Складіть таблицю, де вкажіть провідних учених, займаються питаннями розмежування патопсихології та психопатології. Стисло опишіть їхні позиції з цього питання. Вкажіть літературні джерела.</p> <p>Завдання 3. Які принципи організації, на Вашу думку, є загальними та різними в патопсихологічному та психопатологічному дослідженні.</p>	5/8*
Тема 7	<p>Завдання 1. Охарактеризуйте основні причини виникнення порушень сприйняття та уваги у дітей та дорослих.</p> <p>Завдання 2. Перерахуйте порушення уваги (клінічні та патопсихологічні симптоми) в різних груп психічно хворих.</p> <p>Завдання 3. Охарактеризуйте основні причини</p>	8/8*

	<p>виникнення порушень процесів запам'ятовування, зберігання, відтворення інформації у дітей і дорослих</p> <p>Завдання</p> <p>4. Складіть таблицю «Методи дослідження сприйняття» наступною схемою: назва методу, предмет дослідження, інструкція, тип результату (кількісний, якісний), норми, основні формулювання висновки за цією методикою.</p>	
Тема 8	<p>Завдання 1. Охарактеризуйте основні причини виникнення порушень в емоційній та мотиваційній сферах.</p> <p>Завдання 2. Перерахуйте порушення емоційної сфери (клінічні та патопсихологічні симптоми) у різних груп психічно хворих.</p> <p>Завдання 3. Яким чином різні емоції можуть впливати на психологічний і фізичний стан людини?</p> <p>Завдання 4. Складіть таблицю «Методи дослідження емоційної сфери» за наступною схемою: назва методу, предмет дослідження, інструкція, тип результату (кількісний, якісний), основні формулювання висновку за цією методикою.</p>	8/8*
Тема 9	<p>Завдання 1. Охарактеризуйте основні причини виникнення порушень в особистісній сфері.</p> <p>Завдання 2. Визначте причини та умови виникнення розладів зрілої особистості. Які соціальні, психологічні та біологічні чинники можуть сприяти розвитку таких розладів?</p> <p>Завдання 3. Визначте зовнішні та внутрішні перешкоди волі. Як ці перешкоди можуть впливати на процес прийняття рішень і реалізацію вольових актів?</p> <p>Завдання 4. Перерахуйте ознаки формування патологічних характеристик особистості (клінічні та патопсихологічні симптоми) у різних груп психічно хворих.</p>	8/8*
Тема 10	<p>Завдання 1. Визначте типологію соціально дезадаптованої поведінки.</p> <p>Завдання 2. Розробіть рекомендації допомоги дітям з синдромом дефіциту уваги.</p> <p>Завдання 3. Розробіть рекомендації допомоги підліткам у кризових ситуаціях.</p>	8/8*
	Разом за семестр	54/80*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ:

1. Предмет патопсихології та її завдання.
2. Історія виникнення патопсихології.
3. Розвиток вітчизняної клінічної психології.
4. Клінічна психологія в Україні.
5. Методи клінічної психології.
6. Діяльність клінічного психолога. Його завдання та функції.
7. Вимоги до заключення.
8. Клінічні аспекти психічної норми та патології.
9. Психологічні критерії психічної норми.
10. Здоров'я та хвороба як основні форми життя.
11. Порушення психічного розвитку.
12. Розлади відчуттів.
13. Розлади сприйняття: методи дослідження.
14. Розлади пам'яті: методи дослідження.
15. Розлади уваги: методи дослідження.
16. Порушення мислення: методи дослідження.
17. Патологія емоцій: методи дослідження.
18. Посттравматичний стресовий розлад.
19. Військово-травматичний стрес.
20. Розлади волі: методи дослідження.
21. Порушення самосвідомості.
22. Чинники розладів особистості.
23. Розлади особистості (ексцентричні: шизоїдний, параноїчний).
24. Розлади особистості (демонстративні: дисоціальний, емоційно нестійкий, істеричний).
25. Розлади особистості (тривожно-астенічні: ананкасний, тривожно-помисливий, розлад залежної особистості)..
26. Психічна депривація та її наслідки.
27. Шпитальний феномен та його наслідки.
28. Затримка психічного розвитку: психічний інфантилізм.
29. Синдром раннього дитячого

аутизму. 30. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю. 31. Неврози в дітей. 32. Харчові розлади (нервова анорексія, нервова булімія). 33. Розлади потягів. 34. Вікові психічні зміни, розлади в літньому і старечому віці.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ У МЕЖАХ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

Практичні, семінарські заняття									Самостійна робота	Модульний контроль	Форма семестрової атестації – екзамен
Максимальна кількість балів – 72									Максимальна кількість балів – 9	Максимальна кількість балів – 9	Максимальна кількість балів – 10
№1	№2	№3	№4	№5	№6	№7	№8	№9	СР	МК	
8	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9	10

Заочна форма навчання

Практичні заняття		Самостійна робота	Модульний контроль	Форма семестрової атестації – залік
Максимальна кількість балів – 60		Максимальна кількість балів – 14	Максимальна кількість балів – 16	Максимальна кількість балів – 10
№ 1	№ 2	СР	МК	
30	30	14	16	10

Критерії та рівні навчальних досягнень студентів з курсу «Патопсихологія»

Оцінка ECTS	Сума балів за 100 бальною шкалою	Критерії
-------------	----------------------------------	----------

A	90-100	Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, успішно розв'язує завдання підвищеної складності, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань, під час виконання самостійної роботи. Основні питання розкриває на високому теоретичному й практичному рівнях, без ускладнень орієнтується в матеріалі, повністю відповідає на додаткові запитання. Якість відповідей свідчить про вільне володіння навчальним матеріалом, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом із навчальної дисципліни. Набуті компетенції творчо застосовує в професійній предметній діяльності.
B	82-89	Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження	Студент володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни на творчому рівні. Під час відповідей виявляє вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, проте у відповідях допускає неточності.
C	74-81	Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками	Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, проте не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає суттєві неточності. Розкриває основні питання, а на додаткові відповідає неповно. Ознайомлення з додатковими джерелами не є систематизованим.
D	64-73	Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками	Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях. Послугується тільки загальним поняттєвим апаратом, у цілому орієнтується в досліджуваному предметі, але розкриваючи основні питання допускає суттєві помилки.
E	60-63	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижчим за середній.	Домінує репродуктивний виклад інформації; труднощі в проведенні міжпредметних зв'язків навіть з допомогою викладача; знання основної термінології.

FX	35-59	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно. Робить принципові помилки у відповідях, не може дати обґрунтовані відповіді на всі основні питання викладача, не орієнтується в основних теоретичних і практичних положеннях курсу або не засвоїв окремі розділи курсу.
F	1-34	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Ільїна Н. М. Клінічна психологія: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с.
2. Клевець Л. М., Хоменко В. І. Патопсихологія: практикум : навч. посіб. Державний податковий університет. Ірпінь, 2024. 122 с.
3. Мельник А. П. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики : навч.-метод. посіб. / уклад. А. П. Мельник, Л. І. Магдисюк, Т. І. Дучимінська. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 152 с.
4. Османова А. М., Хорунженко Г. В. Патопсихологія : навч.-метод. посіб. Київ : Талком, 2022. 188 с.
5. Савенкова І. І. Патопсихологія: навч.-метод. посіб. Миколаїв, 2017. 160 с.
6. Хорні К. Невроз та особистісне зростання. Боротьба за самореалізацію. Київ : Сварог, 2025. 400 с.
7. Шкарлатюк К. І. Патопсихологія: навч. посіб. Луцьк : ВежаДрук, 2022. 155 с.

Додаткова:

1. Зейгарник Б. В. Патопсихологія: навч.посібн. [для студ. виз] Київ : Главник, 2010. 364 с.
2. Коробіцина М. Б. Психологічна діагностика психічних розладів та розладів поведінки у дорослих та відповідні реабілітаційні заходи. Одеса: «Астропринт», 2015. 82 с.
2. Коцан І. Я. Психологія здоров'я людини. Луцьк: РВВ «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. 316 с.
3. Курило В. О. Клінічна медична психологія: підручник. Магнолія, 2020. 348 с.
3. Мілютіна К. Л., Максимова Н. Ю., Піскун В. М. Патопсихологія підліткового віку. Київ : Главник, 2008. 55 с.
4. Профілактика посттравматичних стресових розладів: психологічні аспекти: метод. посіб. / упор. Д. Д. Романовська, О. В. Ілащук. Чернівці: Технодрук, 2014. 133 с.
5. Психогенні психічні розлади / Л.О. Герасименко, А. М. Скрипніков, Р.І. Ісаков : навч.-метод.посіб. К. : ВСв «Медицина», 2021. 208 с.
6. Римша С.В., Рациборинська-Полякова Н.В. Пропедевтика психіатрії з основами

загальної психології, патопсихології та психопатології: навч. посіб. Магнолія, 2020. 520 с.